

1.5.3 NORDØSTARKTISK BLÅKVEITE

Åge Høines

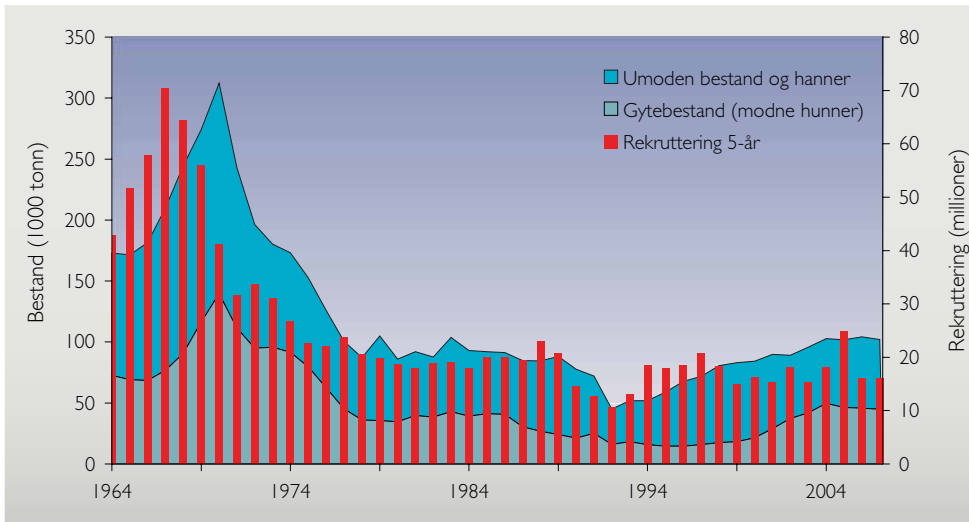
aage.hoines@imr.no

► Status og råd

Situasjonen for blåkveitebestanden er usikker. Resultatet fra de siste bestandsberegningene viser at både totalbestand og gytebestand er lav i et historisk perspektiv, men har blitt gradvis bedre (Figur 1.5.3.1). Årsklassene etter 1990 har vært stabile. I 2005 er bestandstallene beregnet til å være over gjennomsnittet for de siste 20 årene. Fiskedødeligheten de siste årene er beregnet til å være lavere enn langtidsgjennomsnittet, men en enda lavere fiskedødelighet kunne ført bestanden raskere opp på et høyere nivå. Disse faktorene til sammen indikerer en positiv trend i bestanden, selv om økningen er relativt moderat.

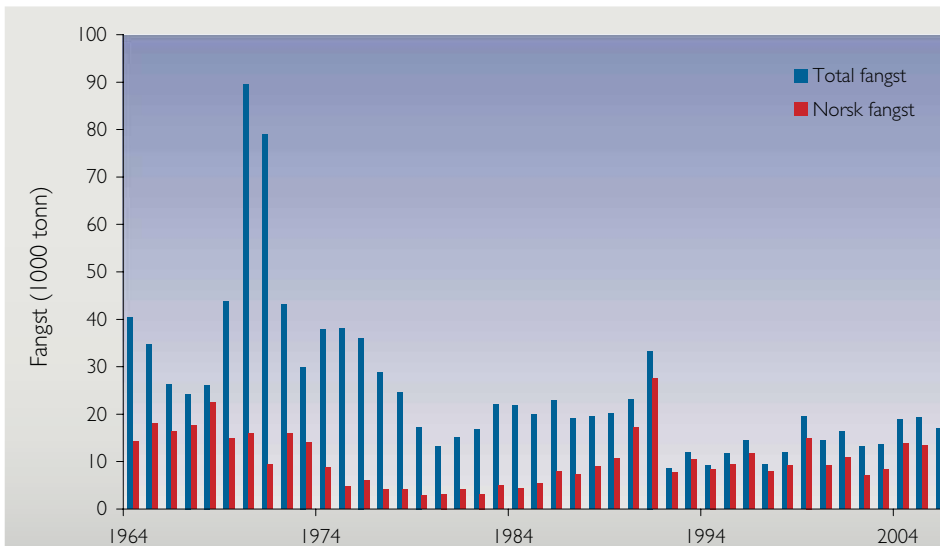
Forvaltningstiltak gjennomført etter 1992 syntes ikke å være tilstrekkelige for å begrense fangstene, men i 2002 og 2003 var fangstene kommet ned mot nivået som ble anbefalt av ICES (Figur 1.5.3.2). Fang-

Foto: Thomas de Lange/Wenneck

Figur 1.5.3.1

Utvikling i totalbestand (mørkt + lyst område), gytebestand (lyst område) og rekruttering som 5-åringer (søyler). Tallene for 2007 er prognoser. Development of total stock biomass (age 5 and older, dark + light areas), spawning stock biomass (light area) and recruitment as 5-year-olds (bars). Figures for 2007 are prognoses.

Figur 1.5.3.2

Utvikling i totalfangst (blå søyle) og norsk fangst (rød søyle). Tallene for 2006 er prognoser. Development of total landings (age 5 and older, blue bars) and Norwegian landings (red bars). Figures for 2006 are prognoses.

stene i 2004 og 2005 har økt igjen til et nivå langt over anbefalingene fra ICES som var på under 13 000 tonn. ICES understreker at det bør iverksettes ytterligere tiltak for å kontrollere fisket.

Fiskeri

Fisket er regulert ved hjelp av bifangstbestemmelser og et begrenset kystfiske for fartøy under 28 meter. Dette har ikke vært tilstrekkelig til å holde fangstene nede på ønsket nivå.

Innrapportert norsk fangst i 2006 og tall for det utenlandske fisket vil trolig gi en

totalfangst noe lavere enn i 2005. Konvensjonelle fartøyer under 28 meter, som har hatt anledning til et avgrenset direkte fiske ca. en måned om sommeren, tok vel 4 700 tonn i 2006. Dette er ca. 1 300 tonn lavere enn året før, men vesentlig høyere enn kvoten på 2 500 tonn som opprinnelig ble avsatt til dette fisket. Den norsk-russiske fiskerikommisjon har de siste årene satt av 3 000–4 500 tonn til hver av partene Norge og Russland for forskningsformål. Av dette har Norge benyttet 2 300–2 600 tonn hvert år de siste tre årene. Det resterende er tatt som bifangst, hovedsakelig i trålfisket etter andre arter.

Northeast Arctic Greenland halibut

The catch of Northeast Arctic Greenland halibut in 2003 was at the advised level of about 13,000 tonnes, but the landings after 2004 have been well above. The ICES advice for 2007 is to reduce catches to increase the stock. Management measures after 1992 did not sufficiently limit the catches, but the catches in 2002 and 2003 were nearly at the level advised by ICES. The spawning stock (mature females only)

increased slowly after 1996, but is still at a low level in a historical perspective. Nevertheless, both the total stock and the spawning stock in 2005 are estimated to be above the mean of the last 20 years. The present spawning stock of approximately 46,000 tonnes is at the same level as in 1977. Recruitment has shown low annual variation over the period. The ICES advice for 2007 is the same as in 2006.

Foto: Thomas de Lange/Wenck

Forskning innenfor det norsk-russiske forskningsprogrammet har vist at det er genetiske forskjeller mellom blåkveite fra ulike regioner. Undersøkelsene finner ingen forskjell mellom individer fra Haltenbanken og nordover rundt Svalbard, men disse var forskjellige fra individer samlet inn ved Færøyene, Grønland og Canada. Dette viser at nordøstatlantisk blåkveite er en selvstendig bestand med lite utveksling med andre bestander.

Nyere forskning viser at hoveddelen av voksen nordøstarktisk blåkveite er fordelt langs eggakanten mellom Fastlands-Norge og Svalbard gjennom hele året. Østover i Barentshavet er det svært begrenset forekomst av voksen blåkveite. Ungfisken finnes hovedsakelig nord og øst for Svalbard til

Kvitøya og Frans Josefs Land. Det viktigste gyteområdet er lokalisert til øvre del av eggakanten nord og sør for Bjørnøya.

Den nordøstarktiske blåkveitas hovedgyting foregår på dypt vann (500–800 m) om høsten og vinteren på eggakanten mellom 70 og 75°N. Egg og larver driver med strømmen avhengig av hvor gytingen foregår. De siste ti årene er hoveddelen av egg og larver blitt ført nordover langs Svalbard og østover mot Frans Josefs land. Mot slutten av sommeren og begynnelsen av høsten starter ung blåkveite å bunnslå. Lengden er da ca. 6–7 cm. Dette skjer etter en relativ lang pelagisk fase (8–10 måneder) hvor larvene har spredd seg utover et stort område og ut til bestandens grenseområder. De første 3–4 årene

Blåkveite

Reinhardtius hippoglossoides

Andre norske navn: Svartkveite

Familie: Flyndrefamilien

Maks størrelse: 20 kg og 120 cm

Levetid: Sannsynligvis mer enn 30 år

Leveområde: Langs eggakanten fra engelsk sektor til Frans Josefs Land og i dypere områder av Barentshavet

Hovedgyteområde: Langs eggakanten mellom Vesterålen og Spitsbergen

Gytetidspunkt: Om vinteren

Føde:

Reker, lodde, polartorsk og fiskeavfall

Særtrekk:

Arktisk fisk som sjelden finnes i vann varmere enn 4 °C

Nøkkeltall:

KVOTERÅD 2007:

ICES: mindre enn 13 000 tonn

KVOTERÅD 2006:

ICES: mindre enn 13 000 tonn

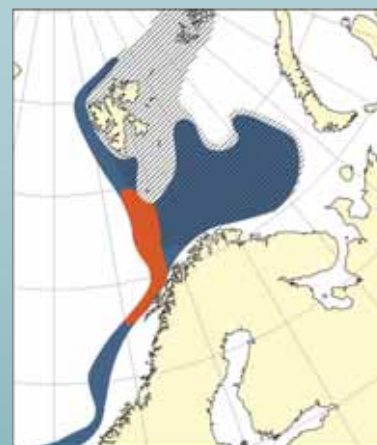
SISTE ÅRS KVOTE: Ingen totalkvote, men 9 000 tonn forskningskvote (fordelt mellom Norge og Russland), 2 500 tonn til norsk kystfiske samt lovlig bifangst

SISTE ÅRS FANGST (PROGNOSE), TOTAL:

17 000 tonn, norsk: 11 000 tonn

NORSK FANGSTVERDI (2005):

280 millioner kroner

Utbredelse av ungfisk (blå) og Hoved gyteområde (rødt) i voksen del av bestanden (blå)

tilbringer blåkveite i eller nær området hvor den bunnslå, som regel i relativt grunt vann (100–300 m). Etter hvert som den vokser, trekker den ut av ungfiskområdet til voksenområdet på eggakanten og i de dypere delene av Barentshavet.

Mer enn 40 byttedyrkattegrupper er funnet i magen til blåkveite, men fisk dominerer (hovedsakelig lodde og polartorsk) i tillegg blekksprut, reker og avfall fra fiskebåter. Når fisken blir større, forsvinner de minste byttedyrgruppene (reker og lodde) og andelen torsk, hyse og fiskeavfall øker. Det er lite som tyder på at blåkveite er utsatt for høyt beitepress. Ungfisk er funnet i magene fra bare tre arter (håkjerring, torsk og blåkveite selv), men sjøpattedyr som sel og hval kan være viktige predatorer på blåkveite.